

Pensioenfonds Detailhandel

Pensioenfonds Detailhandel voert due diligence uit

Due diligence brengt risico's van beleggingen Pensioenfonds Detailhandel in kaart

Wat is due diligence?

Van ondernemingen wordt verwacht dat zij hun risico's in internationale handelsketens in kaart brengen. Zo kunnen ondernemingen deze risico's voorkomen, aanpakken of stoppen en daar over communiceren. Dit wordt due diligence genoemd. De letterlijke betekenis van due diligence is 'gepaste zorgvuldigheid'.

Wat betekent due diligence voor Pensioenfonds Detailhandel?

Pensioenfonds Detailhandel heeft een zogenaamd due diligence-proces ingericht. Dit betekent dat we op gepaste wijze onderzoeken hoe we negatieve gevolgen van onze beleggingen op het gebied van werknemers, mensenrechten, het milieu, omkoping,

consumenten en goed ondernemingsbestuur die verband kunnen houden met activiteiten, toeleveringsketens en andere zakelijke relaties van die beleggingen kunnen voorkomen en aan kunnen pakken. Daarbij onderzoeken wij activiteiten die verband kunnen houden met de beleggingen, waaronder de toeleveringsketens. De basis hiervoor wordt gevormd door de OESO-richtlijnen en de Guiding Principles on Business and Human Rights van de Verenigde Naties (UNGP's).

In deze bijdrage leggen wij uit waarom due diligence belangrijk is en hoe we dat doen.

Waarom heeft Pensioenfonds Detailhandel een due diligence-proces ingericht?

Pensioenfonds Detailhandel belegt wereldwijd Pensioenfonds Detailhandel belegt wereldwijd in aandelen en leningen van duizenden ondernemingen en overheden. Daarnaast belegt het pensioenfonds een klein gedeelte van de portefeuille in vastgoedfondsen, beursgenoteerd vastgoed en in hypotheek.

Pensioenfonds Detailhandel

Wij beleggen daarmee in allerlei sectoren over de hele wereld. Alleen in controversiële wapens wordt principieel niet belegd. Deze ondernemingen sluiten we uit. Binnen de overige beleggingen maken wij ook steeds scherpere keuzes: ook dat is onderdeel van due diligence.

De impact van onze beleggingen

De beleggingen van het pensioenfonds zijn gelinkt aan bedrijfsactiviteiten in Nederland en het buitenland. Bij die bedrijfsactiviteiten horen positieve aspecten: er wordt werkgelegenheid gecreëerd, er worden producten gemaakt en er wordt belasting betaald. Maar er zijn mogelijk ook negatieve gevolgen van die bedrijfsactiviteiten voor werknemers, omwonenden, en andere belanghebbenden op het gebied van mensenrechten, milieu, corruptie, verantwoorde consumptie en goed ondernemingsbestuur.

Wij vinden het belangrijk om de negatieve gevolgen die verband houden met de bedrijfsactiviteiten van een onderneming, hun toeleveringsketens en andere zakelijke relaties, te voorkomen en aan te pakken. Ondernemingen waarin wij beleggen, moeten daarom op ons verzoek een due diligence-proces inrichten. Wij doen dat zelf ook, zodat we begrijpen waar onze beleggingen gelinkt worden aan mogelijke negatieve impact en we kunnen bepalen hoe we daar actie op ondernemen.

De OESO-richtlijnen en UNGP's

In de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen wordt beschreven hoe ondernemingen due diligence kunnen toepassen gebaseerd op risicoanalyse. Ons due diligence-proces is ingericht op basis van de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en het bijpassende richtsnoer voor institutionele beleggers. De Guiding Principles on Business and Human Rights van de Verenigde Naties (UNGP's) zijn daarnaast een belangrijk uitgangspunt. Hierin wordt beschreven op welke wijze van ondernemingen wordt verwacht dat zij mensenrechtenschendingen in hun toeleveringsketen en eigen bedrijfsactiviteiten onderzoeken en aanpakken. Een belangrijk

aspect bij het volgen van deze richtlijnen is het bepalen van de zwaarte en ernst van deze schendingen: ernstige schendingen krijgen meer aandacht in due diligence. De zwaarte van de schendingen wordt bepaald op basis van de schaal, reikwijdte, mate van onomkeerbaarheid en de mate van waarschijnlijkheid van de negatieve impact.

Samenwerking

Deze OESO-richtlijnen en de UNGP's zijn samengebracht in de afspraken onder het IMVB (Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen)-convenant van de pensioensector. Daarin werken pensioenfonds, NGO's, vakbonden en verschillende ministeries samen om te zorgen dat pensioenfonds op een goede manier due diligence uitvoeren. Samen roepen deze verschillende organisaties ondernemingen op dit ook te doen. Pensioenfonds Detailhandel heeft het initiatief ondertekend.

Zie [hier](#) voor meer informatie over deze richtlijnen en het convenant.

Thematische aandachtsgebieden

Wij vinden het belangrijk om onze kennis verder uit te bouwen en op de hoogte te zijn van nationale en internationale ontwikkelingen. Daarom zijn we direct, of indirect via onze uitvoerder, betrokken bij samenwerkingsverbanden. Binnen het IMVB-convenant werken we samen met NGO's en vakbonden om zo ook andere stakeholders te horen. Voor de richting van ons MVB-beleid is tenslotte de stem van onze deelnemers belangrijk: we [onderzoeken uitgebreid wat zij belangrijk](#) vinden en passen hun voorkeuren toe in ons beleggingsbeleid.

Daarom is in ons beleggingsbeleid focus aangebracht op vier Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Dat zijn:
SDG 8: Eerlijk werk en economische groei
SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie
SDG 13: Klimaatactie
SDG 16: Vrede, justitie en sterke publieke diensten

Pensioenfonds Detailhandel

[Link tussen het behalen van de SDG's en het voorkomen van negatieve impact](#)

Uit ons risico-onderzoek, en uit het onderzoek naar voorkeuren van deelnemers, blijkt dat binnen de door ons gekozen SDG's het meeste positieve winst te behalen is door een bijdrage te leveren aan het behalen van deze doelen, maar ook dat deze focus risico's op misstanden mitigeert. Immers, als bedrijven zich inzetten voor het betalen van een leefbaar loon, wordt het risico op armoede en bijbehorende misstanden verkleind (SDG 8: Eerlijk Werk en Economische Groei). Als ondernemingen zich inzetten voor het verkleinen van hun CO2-voetafdruk en bijdragen aan SDG 13 (Klimaatactie), worden daarmee de risico's op klimaatverandering gemitigeerd.

De SDG's zijn belangrijk in ons due diligence-beleid. Hetzelfde geldt voor andere sectorspecifieke of thema-specifieke richtlijnen. Denk aan de ILO-kernconventies op het gebied van arbeidsrechten, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het Klimaatakkoord van Parijs en de OESO-sectorrichtsnoeren.

Hoe heeft Pensioenfonds Detailhandel de zes due diligence stappen geïntegreerd in de verschillende beleggingscategorieën?

Pensioenfonds Detailhandel geeft hieronder weer hoe de zes stappen van het due diligence-proces zijn ingericht. Voor zover dit afwijkt in verschillende beleggingscategorieën, is dit ook meegenomen.

[Due diligence per beleggingscategorie](#)

Omdat Pensioenfonds Detailhandel grotendeels in beursgenoteerde producten (beursgenoteerde aandelen, bedrijfsobligaties, en staatsobligaties) belegt, gaat een groot gedeelte van onze inspanning om due diligence uit te voeren naar deze categorieën. Uit onderzoek blijkt dat zich hier het grootste risico concentreert, omdat wij via die beleggingen zijn verbonden met internationale waardenketens in hoog risicosectoren. Bijvoorbeeld omdat de aard van het werk, of de regio waarin bedrijfsactiviteiten zich afspelen, risico's op

negatieve impact met zich meedragen.

Overigens bezitten wij vaak maar een fractie van de aandelen of leningen; onze invloed is dus beperkt. Daarom gaan we op zoek naar manieren om onze invloed te vergroten. In de niet-beursgenoteerde categorieën (merendeels private vastgoedfondsen en hypotheekleningen) doen we dat door de integratie van de vier SDG's en vragen wij van onze managers due diligence uit te voeren. Via de private vastgoedportefeuille investeren wij in Nederlands vastgoed; binnen de hypotheekleningenportefeuille in Nederlandse hypotheekleningen. Hoewel we daar aandacht hebben voor duurzaamheid, er onze beleggingskeuzes op maken en met vastgoedmanagers de dialoog aangaan over Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen, blijkt uit onze risicoanalyse dat de kans op ernstige schendingen, zoals bedoeld door de OESO-richtlijnen en UNGP's, kleiner is. Wel is onze invloed in deze categorieën groter, omdat we bijvoorbeeld een plaats hebben in het Investment Committee. Daarom kent het due diligence-proces in de verschillende categorieën een andere aanpak.

Stap 1: Integreer maatschappelijk verantwoord ondernemen in beleid en managementsystemen
Pensioenfonds Detailhandel heeft Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) stevig verankerd in de organisatie.

- Het bestuur van het pensioenfonds heeft negen beleggingsovertuigingen vastgesteld. Deze vormen het fundament voor het strategisch beheer van de beleggingsportefeuille en de inrichting van de beleggingsorganisatie. De beleggingsovertuigingen vormen de basis voor het nemen van beleggingsbeslissingen. Twee beleggingsovertuigingen verwijzen expliciet naar het integreren van MVB in het beleggingsproces. Dat is beleggingsovertuiging 8: *Het beleid op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen van Pensioenfonds Detailhandel sluit aan bij de normen en waarden van de deelnemers van het fonds.*

Pensioenfonds Detailhandel

En beleggingsovertuiging 9: *Het pensioenfonds heeft de overtuiging dat het integreren van ESG-factoren bijdraagt aan langetermijnwaardecreatie.* Daarmee is MVB op het hoogste niveau verankerd in het beleggingsbeleid.

- Binnen de organisatie is de verantwoordelijkheid van het MVB-beleid verankerd op bestuursniveau. In het MVB-beleid is vastgelegd dat het bestuur van het pensioenfonds verantwoordelijk is voor het MVB-beleid en het behalen van de hierin geformuleerde doelstellingen. Voor de precieze governance per onderdeel, verwijzen we naar [onze website](#). Hierin is onder meer opgenomen, dat de uitvoering van due diligence door het bestuursbureau wordt georganiseerd.
- In het MVB-beleid is de onderschrijving van de OESO-richtlijnen en de UNGP's vastgelegd. Daarnaast staat de integratie van de vier focus-SDG's in de beleggingsportefeuille centraal. Om dat te bewerkstelligen zijn er doelstellingen en bijbehorende KPI's geformuleerd. Het behalen van deze doelstellingen is de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.
- Pensioenfonds Detailhandel evalueert en monitort de uitvoering. Dat is vastgelegd in overeenkomsten met de uitvoerders. Bijvoorbeeld hoe ze moeten rapporteren.
- Op alle beleggingen is ons uitsluitingsbeleid van toepassing. Voor uitsluitingen gebruikt onze Responsible Engagement Overlay Manager BMO GAM de data van Sustainalytics. Door deze uitsluitingslijst te controleren en te integreren in de systemen van onze vermogensbeheerder BlackRock en de limieten van onze custodian Northern Trust, zijn uitsluitingsgronden in alle lagen van de beleggingsorganisatie geïntegreerd.

Stap 2: Identificeer en beoordeel risico op negatieve impact:

Het identificeren en beoordelen van risico in beursgenoteerde categorieën (aandelen en obligaties):

- Onze *Responsible Engagement Overlay Manager*, BMO GAM, voert due diligence-onderzoek uit door onze aandelen en obligatieportefeuilles te screenen op incidenten, controverses en overtredingen van internationale normen. Daarbovenop worden ze gecontroleerd op thematische onderwerpen. Specifieker nog; op de bijdrage of risico's van de door ons geprioriteerde SDG's. Dit onderzoek doet BMO tweejaarlijks of op aanvraag vaker. BMO rapporteert over de ESG-risico's en scores op portefeuilleniveau. Ook rapporteert BMO op ondernemingsniveau over de grootste bijdragers aan deze scores en controverses, gebruikmakend van data en de methodologie van provider *MSCI*.
- FTSE Russel heeft voor Pensioenfonds Detailhandel een aantal duurzame op maat gemaakte portefeuilles gemaakt die gericht zijn op de vier SDG's waar we aan willen bijdragen. Bedrijven worden binnen de index gewogen op hun specifieke scores op de vier SDG's. Ondernemingen met een hogere score krijgen meer gewicht in de index (daar beleggen we meer in), ondernemingen die slechter scores krijgen minder gewicht (daar beleggen we minder, of helemaal niet meer in). Wanneer Pensioenfonds Detailhandel een nieuw mandaat met een op maat gemaakte index overweegt, wordt ook risico-onderzoek uitgevoerd en het risicoprofiel van de nieuwe index beoordeeld. Met dit onderzoek kan het pensioenfonds identificeren welke risico's door het creëren van een duurzame index worden verminderd. In de komende jaren breiden we onze duurzame indices in beursgenoteerde categorieën uit.

Pensioenfonds Detailhandel

Voor zover het mogelijk is willen wij eind 2022 al onze indices hebben aangepast. [Lees hier](#) meer over die op maat gemaakte indices.

Het identificeren en beoordelen van risico in niet-beursgenoteerde categorieën:

- Voor de private vastgoedfondsen geldt dat onze vastgoedadviseur *Finance Ideas* verantwoordelijk is voor het onderzoeken van risico's in onze portefeuille; en het rapporteren van de MVB-kwaliteiten en -voortgang van elk van de fondsen en managers. Ook dit geschiedt op basis van de door Pensioenfonds Detailhandel gekozen vier SDG's. Finance Ideas heeft hiervoor in 2020 een plan opgesteld.

Stap 3: Gebruik invloed om potentiële negatieve impact te voorkomen of te verminderen

Pensioenfonds Detailhandel heeft een aantal acties (of 'instrumenten') om negatieve invloed te voorkomen of te verminderen. Namelijk het maken van beleggingskeuzes, het aanwenden van actief eigenaarschap (stemmen en het voeren van dialoog) en het beïnvloeden van uitvoeringspartners en fondsmanagers in de illiquide categorieën.

Beleggingskeuzes:

- In samenwerking met indexprovider FTSE Russel hebben wij op maat gemaakte indices gecreëerd voor de aandelenportefeuilles. Het is de ambitie eind 2022 voor zover mogelijk alle indices op maat te laten maken.
 - o Deze indices richten zich op de vier SDG's gekozen door Pensioenfonds Detailhandel. Het betekent dat we meer investeren in bedrijven die goed scoren op de bijdragen aan deze SDG's, en minder in ondernemingen die niet goed scoren. Tevens hebben we doelstellingen en KPI's vastgelegd in deze beleggingsportefeuilles, bijvoorbeeld het vergroten van

groene omzet, en het verkleinen van de CO2-uitstoot.

- In niet-beursgenoteerde categorieën: door uitgebreide due diligence bij het aanstellen van een nieuwe manager, zoals het monitoren, evalueren van het gedrag en de prestaties van de manager na de investering (bij vastgoedinvesteringen wordt dit gedaan door onze adviseur Finance Ideas), en het vastleggen van rapportage- en kwaliteitsvereisten (bijvoorbeeld GRESB-score).

Aangaan van de dialoog:

- In onze beursgenoteerde aandelenportefeuille en beursgenoteerde bedrijfsobligatieportefeuille gaat onze Responsible Investment Overlay Manager BMO GAM namens Pensioenfonds Detailhandel het gesprek aan met honderden bedrijven per jaar. De selectie van deze bedrijven gebeurt op basis van onderzoek van risico's in onze portefeuille (en die van andere klanten) en na consultering van ons en andere klanten. We gaan in gesprek wanneer:
 1. Het bedrijf betrokken is bij negatieve impact door eigen handelen, of indirect middels de bedrijfsvoering.
 2. Een bedrijf slecht scoort op MVO-beleid en daarmee mogelijk in de toekomst negatieve impact veroorzaakt.
 3. Een bedrijf actief is in een sector waar per definitie maatschappelijke winst te behalen valt, risico op controverses en incidenten bestaan of systemische problemen in de toeleveringsketen zijn. Deze manier van 'engagen' heet thematisch engagement. Hoe deze dialoog precies in zijn werk gaat en op welke manier we dat monitoren, lees je op [onze website](#).

Naast de dialoog via onze Responsible Investment Overlay Manager BMO GAM, willen wij extra aandacht voor engagement. Om die reden zijn wij betrokken bij:

Pensioenfonds Detailhandel

- Het Dutch Engagement Network (DEN), specifiek gericht op het thema waterschaarste;
- De werkgroep *Cases* van het IMVB-convenant, specifiek gericht op de meest ernstige controverses bij de beleggingen van pensioenfonds. Samen met NGO's en vakbonden wordt gewerkt aan het mitigeren van negatieve impact op onderwerpen waar pensioenfonds alleen slecht voortgang op kunnen boeken;
- De samenwerking *Global Real Estate Engagement Network* (GREEN) voor engagement in beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd vastgoed.

In het dialoogbeleid is beschreven wat we kunnen doen om onze invloed te vergroten. Daarbij heeft het zoeken naar en aangaan van samenwerkingen vaak onze voorkeur.

Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen:

- Naast het aangaan van de dialoog brengen we wereldwijd onze stem uit op aandeelhoudersvergaderingen en zijn wij open over ons stembeleid en stemgedrag. Uitgangspunt voor het stembeleid: behouden en verbeteren van langetermijnwaardecreatie.
- In onze stemprincipes, stemrichtlijnen en stemuitvoering hebben we extra aandacht voor MVB-onderwerpen. Ingediende aandeelhoudersresoluties op MVB-gebied worden met extra zorgvuldigheid beoordeeld.
- Pensioenfonds Detailhandel heeft vastgelegd hoe aandeelhoudersresoluties worden beoordeeld. Hierin wordt ook de negatieve impact op belanghebbenden als belangrijke overweging meegewogen (niet alleen materiële onderwerpen voor de onderneming zelf).
- Daarin is ook vastgelegd op welke wijze escalatie na onsuccesvolle dialoog of onsuccesvolle stemmen op aandeelhoudersvergadering wordt gebruikt; bijvoorbeeld een tegenstem op de aanstelling van het bestuur.

Stap 4: Monitor de toepassing en resultaten
Pensioenfonds Detailhandel wordt door de uitvoerders van het due diligence-proces op de hoogte gehouden van de resultaten van de beleggingskeuzes, uitsluitingen, dialoog, stemmen en voortgang van de MVB-doelstellingen in de private vastgoedfondsen. Dit gebeurt periodiek: in de meeste gevallen elk kwartaal en uitgebreidere jaarlijkse rapportages. Daarnaast is Pensioenfonds Detailhandel in gesprek met elk van de uitvoerders om hun eigen beleid te verbeteren, en de voortgang van de acties te toetsen. De monitoring is vastgelegd in de governance van het MVB-beleid.

Stap 5: Communiceer: wees transparant over de aanpak en resultaten

Pensioenfonds Detailhandel heeft zich gecommitteerd om open en transparant over de resultaten van het MVB-beleid en het due diligence-proces te rapporteren. Tenminste willen we voldoen aan de transparantievereisten vanuit het IMVB-convenant. Dit doen we door te communiceren op de volgende manieren.

- Website: publicatie van ons beleid, en de resultaten van het beleid, zoals de kwartaal engagement rapporten, de live-bijgewerkte stemmonitor, de uitsluitingslijst en de lijst met beleggingen per kwartaal.
- Jaarverslag: in het jaarverslag legt Pensioenfonds Detailhandel verantwoording af over de inspanningen en resultaten op het gebied van due diligence. Dat doen we kwantitatief (het aantal gevoerde dialogen, het aantal behaalde doelstellingen in deze dialogen), maar ook kwalitatief (om zo een beeld te schetsen van het type dialoog op specifieke thema's.)
- Tenslotte gebruiken wij communicatie-uitingen gericht op de belanghebbenden van Pensioenfonds Detailhandel om periodiek informatie te verstrekken over de voortgang en resultaten van het MVB-beleid.

Pensioenfonds Detailhandel

Denk daarbij aan Jij&Wij magazine (gericht op deelnemers), de Pensioenkrant (gepensioneerden) en De Werkgever.

Pensioenfonds Detailhandel werkt aan de constante verbetering van de rapportage en dringt bij uitvoerders ook aan op begrijpelijke en voldoende informatie in het publieke domein

Stap 6: Zorg voor herstel en verhaal, draag hieraan bij of dring hierop aan

We dringen aan op herstel en verhaal bij het voeren van de dialoog met ondernemingen, wanneer negatieve impact wordt veroorzaakt door de ondernemingen waarin we beleggen. Dit is onderdeel van het dialoogbeleid.

In het uitzonderlijke geval dat we zelf betrokken zijn bij negatieve impact maken we herstel en verhaal mogelijk. De manier waarop Pensioenfonds Detailhandel belegt, maakt die situatie niet erg waarschijnlijk, omdat we in principe alleen 'gelinkt' zijn aan negatieve impact.

Tenslotte: Hoe gaat due diligence samen met het onderzoeken van financieel risico?

Het is belangrijk dat we rekenschap geven over de wijze waarop onze beleggingen zijn betrokken bij negatieve impact. Daarom heeft Pensioenfonds Detailhandel een due diligence-proces ingericht. Maar, dat is de andere kant van het verhaal, de wereld heeft ook invloed op onze beleggingen. Om te zorgen voor een goed pensioen, is het van belang dat deze zogeheten financiële risico's ook in kaart worden gebracht. In het geval van klimaatverandering is het belangrijk dat we als pensioenfonds de negatieve gevolgen voor de wereld begrijpen, bijvoorbeeld door extreem weer, of zeespiegelstijging. Deze ontwikkelingen hebben consequenties voor de bedrijven en gebouwen waarin wij beleggen en wellicht zelfs voor de waarde van die beleggingen.

Op onze website leggen we uit hoe we [MVB-risicomanagement](#) uitvoeren, waarin we deze twee risicoaspecten van MVB meenemen.

Pensioenfonds Detailhandel gebruikt hiervoor bestaande producten en diensten in de markt. Op regelmatige basis onderzoeken we de mogelijke inzet van nieuwe instrumenten, zodat we altijd de laatste informatie tot onze beschikking hebben. Daarin hebben we contact met andere pensioenfonds, deelnemers, onderzoekers, en experts.

Juli 2021